

# Sant Joan, una festa tradicional

Montse MIR

La nit de Sant Joan és la nit més curta i més màgica de l'any, la nit de les fogueres i les revetlles populars, la nit que es celebra l'entrada de l'estiu. Actualment, la mainada encara continua la tradició d'encendre fogueres a nit del vint-i-quatre de juny i, des de força dies abans, recull i emmagatzema fusta, cartró i tota mena d'estrís vells que serviran per alimentar la foguera del seu carrer o barri. Els grans, mentre els nens fan fogueres i juguen amb articles pirotècnics, organitzen festes a casa, on no hi manca mai la coca i el vi bo, o bé assisteixen a diferents balls i revetlles populars.

La nit de Sant Joan correspon a l'època de l'any en què el sol pren la seva màxima declinació, que correspon al dia vint-i-ú de juny en el nostre hemisferi. Així, celebrem el dia més llarg de l'any -el que té més hores de sol- i, per tant, la nit més curta.

Els orígens d'aquesta festa els trobem ja en l'època dels grecs i dels romans. Els grecs celebraven el solstici d'estiu encenent fogueres de caràcter purificador. Els romans, per la seva part, feien les festes Neptunianes dedicades als jardins, l'horta, l'aigua de les fonts i recs. També feien un altre tipus de celebració dedicada a la Deessa de la guerra Minerva. En aquesta festa es feien molts focs i hi havia el costum de saltar tres vegades per damunt de les flames que donava sort al qui ho feia.

Tant els grecs com els romans atribuïen propietats medicinals a les herbes recollides durant aquests dies. Encara avui hi ha la creença popular que les herbes són més bones i les plantes són més bones si es planten pels volts de Sant Joan.

## Revetlles actuals

En els nostres dies les virtuts purificadoras de les fogueres de Sant Joan han quedat totalment oblidades però la festa no deixa de celebrar-se. Els nens conti-

nuen encenent fogueres i es llenquen multitud de coets, petards i d'altres articles pirotècnics. La nit de Sant Joan és, als Països Catalans, la nit del foc, la nit màgica per excel·lència.

Una tradició fortament arrelada és l'encesa de les fogueres de Sant Joan amb la Flama del Canigó. Cada any per aquesta data representants de diferents zones de Catalunya van a Prades a buscar la flama que, des del cor dels Pirineus, encendrà els focs de Sant Joan de tot el país.

La revetlla de Sant Joan pot celebrar-se en festes casolanes, que tenen com a ingredient bàsic, a més de la gresca que mai hi falta, la popular coca de Sant Joan. La coca sol anar acompanyada de traquets de moscatell, vi ranci o cava. A més, per qui no vulgui quedar-se a casa, hi ha una gran quantitat de revetlles de carrer o barri amb foguera, ball i sarau assegurat.

## Dites populars

Antigament es tenia la creença que la nit de Sant Joan era la nit en què les bruixes i esperits malignes sortien dels seus amagatalls. Llavors les fogueres servien per espantar les bruixes i conjurar els mals esperits. De totes maneres, per assegurar-ho més, s'aconsellava tirar un manat d'alls dins la foguera i menjar-se-la.



D'aquesta manera quedava protegit qualsevol influx de les bruixes i bruixots sobre la persona que se l'havia menjat.

Però no tot són bruixes per Sant Joan, també hi ha força remeis curatius relacionats amb aquesta diada. Així, segons les dites i creences populars, la nit del vint-i-quatre de juny és la nit ideal per fer desaparèixer les berrugues de la pell. Un d'aquests mètodes antiberrugues consisteix en anar a un lloc llunyà on no es té cap intenció de tornar-hi i agafar set fulles de garrofer. Llavors, es posaran les fulles al terra agrupades en tres parelles i una de sola amb una pedra damunt de

cada fulla o parella. En total s'han d'utilitzar quatre pedres. Finalment, ja es pot tornar a casa perquè les berrugues desapareixeran en una setmana.

A la nit de Sant Joan també se li atribuïen propietats "miraculoses" en el terreny amorós. Així, en l'època de les nostres besàvies, hi havia la creença popular que si una noia volia saber amb qui es casaria havia de posar els noms de tots els seus pretendents escrits en diferents papers. Llavors aquests papers, molt ben doblegats, s'introduïen en un pot amb aigua i el pot es posava sota el llit de la noia durant tota la nit de Sant Joan. L'endemà només s'ha

de mirar l'únic paper que s'obre i que correspondrà al futur marit de la noia.

## L'aigua

Segons una altra creença antiga, la nit de Sant Joan té la virtut de fer miraculosa l'aigua. Segons aquesta creença, a les dotze de la nit en punt totes les aigües adquireixen virtuts miraculoses, tant pel que fa a propietats curatives com estètiques. L'aigua barrejada amb cendres del foc de Sant Joan és, segons aquestes creences, ideal per curar els mals a les cames i braços. A més, també es diu que qui es renta la cara a les dotze en punt de la nit de Sant Joan tindrà el cutis fi tot l'any.

**1ª REVETLLA STA. JOANA 1990**

**THE ANIMALS**

Bé amics no cal recordar perquè es ben sabut que alguns ja pensen i preparen la revetlla de Sant Joan per tal de continuar fent tradició. Doncs, el grup granollerí **The Animals** per primera vegada organitza una revetlla-festa d'allò més marxosa. L'esdeveniment tindrà lloc el **dissabte dia 23 a partir de les 12 de la nit al Restaurant Monguit**. A part de la varietat musical no hi mancarà ni la gresca ni el bon humor i a més tampoc ens oblidem de la típica coca i cava de Sant Joan. Tot i més t'espera.

**J.R.**

## "Revetlles amb precaució"

### Redacció

"Revetlles amb precaució" és el nom de la campanya publicitària presentada per la Generalitat de Catalunya amb la finalitat de donar a conèixer l'ús més correcte dels articles pirotècnics de cara a les properes revetlles de Sant Joan i Sant Pere. A més, els bombers també han elaborat un llistat de consells per tal que les fogueres d'aquests dies siguin el menys accidentades possible.

La campanya de la Generalitat està basada en un tríptic que es difondrà a les escoles, ajuntaments i llocs de venda de pirotècnia on es donen vuit "consells per al bon ús dels focs artificials" tals com no disparar mai els coets voladors agafats amb la mà o no guardar cap article pirotècnic a les butxaques, entre d'altres.

Aquests consells, que s'il·lustren amb uns dibuixos en forma de còmic d'un llop, s'acaben amb un breu recull de normes de seguretat.

Aquestes normes fan referència a les diferents classes de productes pirotècnics que hi ha i a qui està permès utilitzar-los. Així, els productes de la classe 1 -bombetes japoneses, bengales i similars- poden utilitzar-los els nens sota vigilància d'alguna persona gran. En canvi, els productes de la classe 2 -font, rodes, volcans, corre-cames, etc- només podran ser usats per majors de divuit anys.

### Consells dels bombers

Els bombers també han elaborat una llista de consells que s'han de tenir en compte a l'hora d'encendre les fogueres de Sant Joan. Aquests consells fan referència al lloc on s'han de situar les fogueres, com s'han d'encendre i apagar i quin tipus de material és el més adequat per a cremar.

Els bombers aconsellen no situar cap foguera a menys de 15 metres de la façana de

qualsevol edificació ni a menys de 400 metres del bosc. A més, s'haurà de vigilar el pas de les línies elèctriques o telefòniques pel lloc on es pensa fer el foc. Els materials que cremaran hauran de ser sempre del tipus que deixen brasa, bàsicament fusta i mai inflamables ni plàstics o pneumàtics.

Les fogueres s'encendran amb diferents focus de paper o palla i s'utilitzarà algun líquid inflamable com la gasolina. Els bombers aconsellen fer fogueres petites i que respectin una distància de 15 metres respecte els cotxes aparcats en llocs propers. Tota foguera necessita un permís de l'ajuntament.

Finalment, els bombers recomanen vigilar els focs fins que estiguin totalment apagats i remullar el caliu per tal d'evitar possibles accidents. Si algú es crema, s'haurà d'aplicar aigua fresca damunt de la cremada durant dos o tres minuts i cobrir-la amb una gasa o drap net. En cap cas s'hi ha d'aplicar alguna pomada.